

UBESVAREDE SPØRGSMÅL OM BRYSTBENSFRAKTURER

Det er vigtigt at nedbringe antallet af brystbensfrakturer men også at vide, hvad de betyder for hønen. **Vi ved meget lidt om fjerkræs smerteoplevelse.**

DET ER NU to år siden, at nyheden om brystbensfrakturer hos høner kom fra Københavns Universitet (KU). Selvom der er masser af projekter på området, er der endnu ikke mange nye resultater, der peger på løsninger for ægproducenten. KU og Landbrug & Fødevarer har udarbejdet en omfattende statistik over brystbensfrakturer sammenholdt med management, men KU har først for nylig fået bevilliget et stort GUDP-projekt, Velfærdshønen - en høne uden brystbensbrud, til at påvise effekter af forskelligt management på levende høner.

Diagnosticering skal være retvisende

For at kunne fastlægge effekten af forskellige management-tiltag skal man kunne diagnosticere brystbensfrakturerne. De forskellige anvendte metoder giver ikke alle samme billede. Palpering, dvs. føling med hånden langs brystbenet, er brugt gennem lang tid, men metoden giver en stor variation mellem dem, der udfører bedømmelsen.

Heldigvis er mange nye forskningsprojekter rundt om i verden begyndt at anvende flere diagnosticeringsmetoder i deres projekter, så vi både får resultater fra palpering, obduktion og CT-scanning eller røntgenfotografering. Af dette arbejde kan man se, at palpering sjældent giver sikre resultater.

Innovationscenter for Økologisk Landbrug gennemførte i 2022 et projekt, hvor vi succesfuldt røntgenfotograferede produktionshøner hos landmanden. Denne metode kan potentielt bruges i fremtiden, hvis den kan videreudvikles.

Hvad betyder det for velfærd

Det er et ubesvaret spørgsmål, hvilken betydning det har for velfærd hos hønen, om der er tale om store, komplekse brud eller små knæk på den sidste centimeter af brystbenets spids. For selvom de har samme årsag, kan det antages, at det ikke gør lige ondt. Det er dog ikke muligt at redegøre for det, da vi ved meget lidt om fugles oplevelse af smerte.

Fugles anderledes nervesystem gør det uklart, hvad smerte er for dem. Indtil nu har studier vist neurologiske ændringer hos høner med frakturer samt en reaktion på smertelindrende medicin.

Foto: Erik Fog

Et studie fra 2022 fandt ingen forskelle i adfærden hos høns, der havde haft brystbensfrakturer, og høns der ikke havde.

Vi ved meget lidt om fugles oplevelse af smerte

Men et nyt studie fra 2022 fandt ingen forskelle i adfærd hos høns, der havde eller havde haft brystbensfrakturer, sammenlig-

net med høner med intakte brystben.

Svært at se det på adfærden

Da KU udgav studiet med høje forekomster af frakturer, kunne ægproducenter samme dag se deres høner støvbade efter besøget i reden. Jeg har altid kaldt det for den daglige wellness-session, når hønerne basker rundt i strøelsen, efter at dagens job er udført. Det er svært at forestille sig, at størstedelen af flokken oplever smerter fra et brud under denne adfærd, men et blik på frakturerne på mine røntgenbilleder fra projektet gør det omvendt svært at forestille sig, at de ikke mærker noget.

Spørgsmålet om smerte er vigtigt at få besvaret gennem forskning, ikke mindst for økologiske producenter, som sætter dyrevelfærd i højsædet. Det bevilligede GUDP-projekt har fokus på management-tiltag, men vi har samtidig brug for projekter, der kan belyse, hvordan høner oplever smerte, og hvor stort velfærdsproblemet er, for at kunne sætte ind på den mest optimale måde. ●

**AF SOFIE KNORR JENSEN,
INNOVATIONSCENTER
FOR ØKOLOGISK LANDBRUG**

Foto: Sofie Knorr Jensen

Røntgenfoto af høne med fraktur på brystbenet (pil).

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug